

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimbi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Celjski porotniki.

(Iz Spod. Štajerske.)

I.

Večkrat se je že po časnikih razpravljalo, kako da nas, Slovence, celo pri sestavi letnega imenika porotnikov na stran potiskajo. Nemci, naseljeni v mestih in trgih, da dajejo skoraj ves kontingent; samo iz Maribora da priroma skoraj k vsakej obravnavi tretjina porotnikov; ti Nemci da ne vedo ali nič slovenski, ali da le za silo nekaj razumejo, slovenskej obravnavi da pa vender ne bi mogli slediti.

Take tožbe zavračeval je c. kr. krožnega soda predsednik gosp. Heinricher v 49. številu „Südsteirische Post“ z dne 23. junija t. l., češ: „gegenüber der Behauptung, dass die Stadt und Marktbewölkerung in unverhältnissmässig grossem Masse zum Geschwornenamt beigezogen werde, wird bemerkt, dass in die Urliste (menda Jahresliste?) der Geschwornen des Kreisgerichtssprengels Cilli für das Jahr 1883 ... 117 der Landbevölkerung, beziehungsweise dem Bauernstande angehörige Männer aufgenommen seien.“ —

S tem menil je g. predsednik, da je ono trditev pobil in ovrgel. Ali vsakemu mislečemu človeku moralo se je pri navedenih besedah g. Heinricherjevih vzbuditi vprašanje: „Kmetov je 117 — in to je neki tako mnogo, — koliko pa je vseh porotnikov? kako so razdeljeni? koliko jih pride na Maribor, Ptuj itd?“ (Na Celjske porotnike se tukaj ne ozira, ker se iz Celjanov sestavlja dopolnilni imenik, ter se Celjani še le v drugej vrsti pokličejo za porotnike, namreč, če je glavnih porotnikov premalo došlo h glavnej obravnavi.) — Kajti še le, če se število teh porotnikov s številom vseh, oziroma s številom mestnih in tržanskih porotnikov primerja, razvidi se, je li število prvih res relativno veliko.

Na vsa ta vprašanja pa iščeš zaman odgovora

v g. Heinricher-jevem popravku. V tem oziru molči gospod predsednik, modro molč, ker bi drugače njegov popravek omenjene pritožbe v popolnem obsegu potrjeval.

Že takrat, ko sem čital ta popravek, sklenil sem, se nekoliko natančneje s to porotniško zadevo pečati, kajti dozdeva se mi, da je važna tudi za politično gibanje slovensko na Štajerskem — kar bomo kasneje videli — in se mora zaradi tega z vso pozornostjo motriti. Mislim, da je sedaj najprimernejši čas, da na te porotniške zadeve obrnem javno pozornost.

Pred vsem bo treba, da pregledamo kako se sestavlja imenik porotnikov.

Po postavi z dne 23. maja 1873 br. 121. drž. zak. mora se proti koncu vsakega leta za prihodnje leto napraviti nov porotniški imenik. Pri njegovem sestavljanju sodelujejo 3 faktorji: avtonomna, politična ali upravna, in sodnijska oblast.

Najprej, v teku septembra izdela občinski predstojnik z dvema občinskima odbornikoma prvotni imenik, v kateri se zapiše vsak 30 let star mož, ki zna čitati in pisati, ako ima v Avstriji domovinsko pravico ter v občini, v kateri se vzdržuje, vsaj jedno leto stanuje in 10, oziroma 20 gld. direktnega davka plačuje. Vsakemu imenu se prištevajo, katere deželne jezike zna, in kateri jezik navadno govori. Prvotni imenik mora se vsaj do konca septembra c. kr. okrajnemu glavarju poslati, da ga pregleda, je li v redu ali ne.

Koncem oktobra pošlje okrajni glavar (v Mariboru in Celji župan, § 10. omenjene postave) vse prvotne imenike svojega glavarstva predsedniku sodišča prve instance (t. j. v Celje). Pri tem zahteva, ki so po njegovem mnenju k ot razborni, pošteni, pravični, značajni možje, kateri tudi govore oba deželna jezika, za porotniški posel najspodobnejši in najvrednejši (§ 9. neved. post)

V teku novembra skliče predsednik okrožne sodnije posebni komisijon, čegar ude po svojej volji izbere. V komisijonu so razven predsednika okrožnega soda — oziroma njegovega namestnika — trije sodniki in trije zaupni možje. Ta sedmorica sestavi potem (v novembru) letni imenik (§ 11. n. p.) in sicer tako, da iz prvotnega imenika zapiše one osebe, katere smatra v zmislu § 9. n. p. najspodobnejšimi in najvrednejšimi v tako imenovan glavnem imeniku. Iz mož, katerih imena so v glavnem imeniku, izbirajo se porotniki v naslednjem letu (§ 14. n. p.); 14 dni pred vsako porotniško periodo napravi se poselni imenik, obstoječ iz 36 glavnih in 9 dopolnilnih porotnikov, ki se izrebujejo iz števila mož, ki so v letnem imeniku.

Kdo da pride za porotnika, odvisno je torej od tega, ali je njegovo ime v letnem imeniku. Sestava letnega imenika je torej največje važnosti, ž njo se hočemo zategadelj v naslednjem pečati.

I. D.

Deželni zbor kranjski.

(XII. seja dne 13. oktobra 1883.)

(Konec.)

Poročevalec poslanec Svetec: „Ker se je razgovor o predloženi volilnej reformi precej razširil, ne zdi se mi umestno debato ponavljati. Le nekaj besed bodem odgovoril gospodom poslancem Luckmannu in dr. pl. Schreyu, katera mislita, da ni nobene sile, sprejeti že danes volilno reformo. Vprašanje nastane, je li prememba volilnega reda za kranjski deželni zbor res silna, ali ne? Ako premislimo, da so se v vseh deželah poprijeli tega predmeta, vidimo, da je želja po preuredbi volilnega reda v Cislitvaniji splošna, kajti povsod se zahteva, da se krivica odpravi. Če torej posnemamo druge dežele v tej zadevi, smemo pač misliti, da ne gremo napačna pota. Zahtevale so se od dveh gospodov govornikov nasprotne strani statistične date, posebno

LISTEK.

Maska.

(Nemški spisal Fr. Gaudy, poslovenil I. P.)

Brezkončna vrsta lepo okrašenih sob in soban v novih prokuracijah bila je praznično razsvetljena. Na tisoči voščenih sveč gorelo je na svečnikih, z zrkali obložene stene odsevale so njih žarke, neskončno pomnožene. Oslepljeno oko prišedšega se je le počasi privadilo na to potrato svetlobe in blišča. Bilo je nekega predpustnega večera leta 1830. Vse, kar se je v Benetkah ponašati moglo s plemenitim imenom ali s telesnimi prednostmi, bilo je tukaj zbrano — kraljica morja bila je takrat na vrhunci svoje moči in slave, in slovela je po svetu z lepoto svojih hčerá — jedina slava, ki se je še zdaj ohranila.

Če tudi sta bila društvo in kraj, kjer se je zbiralo, preveč praznična, da bi se tu bilo moglo opazovati ono kipeče in razuzdano pustno šumenje in veselje, ki je vrelo na trgu sv. Marka, v gledališčih in drugih javnih krajih nižje vrste, vender ni

bilo nikogar, ki bi se bil mogel odtežati električnej čarobnosti, katero izliva oni najlepši čas leta; nikogar, ki bi ne bil z živnejšim in predrznejšim obnašanjem, z večjo nsgnjenostjo za šale ali z željo zagnati se v pisani vrtnec, kazal veselja. Vsak se je čutil srečnega, da je mogel odložiti vsaj za nekaj ur okove vsakdanjosti: plemenitaš, da je otrešel strogo etiketo svojega stanu, lepote pa, da so se odtegnile nadzorstvu čmernih očetov in ljubosumnih soprogov. Bogatirji so obsipali dame s priliznenimi besedami, prisegami in obljubami, ali pa prežali na tajnostno šepetanje obljube iz lepih ust, ali se pa njim zoperstavliali. Drugi pa, katerim za nežna čuvstva ni bilo toliko mari, gnjetli so se okrog z zlatom obloženih miz, kjer so plemenitaši v polnej bogatirskej opravi držali bank. Kakor je znano, imeli so le plemenitniki v onih časih predpravo, da so smeli svoje someščane javno obirati za denar; velika gnječa, ki je bila vedno okrog naloženih zapeljivih zakladov, velike svote, ki so se tvegale in zgubljale, kazale so, da je ona predpravica bila jako koristna, da tedaj prednosti plemenitega rolu neso bile prazna slepotija.

Čudno nasprotje šumečemu in živemu društvu bil je mlad, ugodno vzrasten mož kakih dvajsetih let, ki je, držeč križem roki, mračen in zamišljen slonel pri jednom oknu. Iz maskinih lukenj bliskali sti si dve temni, živi očesi, katerima bilo bi treba, da bi bili lepi, samo malo mirnejšega izraza — kajti kazali sti nejevoljo in nemir. Tako osamljeni bil je mlad plemenitnik, Ugo Grcci po imenu.

Ako se jedenindvajsetleten, življenja vesel plemenitnik kakega predpustnega večera izneveri svojim prejšnjim navadam, prezira cipro, in se za krasotice ne meni, ter mesto da bi zapeljive čarobne liste spuščal skozi prste, v kakem kotu nohtove grize, in premišljuje nečimraost človeških del in minljivost pozemeljskih bogastev, mora imeti za to jako tehten uzrok. Jaz sem se prepričal, da so mladi ljudje za globoka, moralična premišljevanja jako pristopljivi, kadar nimajo denarja — in to je bilo tudi pri gospodu Ugu Gricciju. Pred pol ure je zaigral ves deuar in sto cekinov še na upanje, — a kako poplačati ta dolg, to mu nikakor ni bilo jasno.

Po izračunenji nekega učenega matematikarja pride na vsakega očeta, ki ima veselje plačevati

kar se tiče volilne pravice petakarjev. Jaz pa vprašam, čemu nam je istih treba? Ako hočemo razširiti volilno pravico, storili bomo to, naj dobi volilno pravico 100 ali pa 200 petakarjev, tedaj pri tem vprašanji nima statistične date nobenega pomena. Pa tudi pri družih preuredbah jih prav nič ne potrebujemo, kajti tu gre le za principe. Ako trdijo gospodje nasprotne strani, da nismo dosti informirani, bi jaz temu nasproti le navedel, da se o volilni reformi razgovarja že cele tri tedne v obeh klubih deželnega zbora, da se je tedaj vsak poslanec, ako je hotel, o njej dovoljno poučil. Ako so v postavnem načrtu volilne reforme še kake pomanjkljivosti, se iste lahko v specialnej debati odpravijo. Da se dodela ta načrt, smo jaz in moji somišljeniki zatisnili tu in tam oči, ker smo imeli gorko željo, da se razširi volilna pravica. Sprejeli smo v postavni načrt marsikaj dvomljive vrednosti, le da smo ustregli nasprotnej stranki in da bi omogočili, da sklenejo obe stranki složno to reformo. Jaz bi tedaj prosil slavni deželni zbor, da bi ne zadrževal vzprejema te postave, nego da glasuje zato, da preidemo v specialno debato.

Preide se k glasovanju. Deželni glavar grof Thurn konstatuje, da je po opravljenem redu potrebno, da so navzočne tri četrtine deželnih poslancev, to je 28 poslancev. Navzočih pa je 32 poslancev. Glasovati pa morati dve tretjini poslancev za postavni načrt. Glasuje se in zavrže se predlog gosp. Luckmanna. Zanj glasujejo le nemški poslanci. Vzprejme se predlog, da se preide v podrobno obravnavo postavnega načrta. Za to glasujejo vsi narodni poslanci, proti nemški poslanci velikega posestva.

V specialnej debati zanteva poslanec Dežman, da se ima sedaj precej, ko se določuje volilna pravica v skupini mest in trgov, rešiti tudi prošnja občine Cerkniške, katera želi vsprejeta biti v skupino mest in trgov.

Poslanec Klun temu ugovarja, ker sedaj ni prošnja Cerkniške občine na vrsti in odsek za volilno reformo za zdaj ni stavljen predloga, da se uvrsti v skupino mest in trgov. Ako gospod Dežman to želi, naj stavi predlog.

Dežman pravi, da se povsod, kjer prihajajo peticije, katere so v zvezi s postavami ali predlogi, predloženimi po odsekih, ob enem sklepa, ali se uslišijo ali ne. Naj odsek za volilno reformo, še predno se nadaljuje obravnavo, sklepa o prošnji občine Cerkniške. On, Dežman, je že v deželnem zboru izjavil, da je proti vsakej premembi tega paragrafa.

Poročevalec poslanec Svetec odgovori, da se ni ozirati na to prošnjo, in če bi bil moral odsek nasvetovati preuredbo § 3. volilnega reda.

Prične se specialna debata in odobre vsi prenašeni paragrafi, do § 10. brez razgovora. K paragrafu 10., kateri slove: „Volilno pravico v obče

ima vsak samopravni avstrijski državljani moškega spola, kateri je dopolnil 24. leto svojega življenja ter ni izključen od volilne pravice. Samo v volilnem razredu velikega posestva se mej volilce štejejo tudi samopravne ženske, ki so dopolnile 24 let, ter neso izključene od volilne pravice“, — oglasi se poslanec dr. Zarnik rekoč: „Jaz bodem svoje stališče v omenjenem paragrafu prav kratko označil. Reči pa moram, da se mi vsa ta volilna reforma zdi prav podobna Trojanskemu konju, o katerem se razgovarja, bi ga li peljali v mesto ali ne; ali reči moram, da se do sedaj še ni našel za me tak Ulises, kateri bi ga tako opeval, da bi jaz tega konja tudi vlekel v slovenski tabor. Reči moram, da bi niti jedne solze ne pretočil, ko bi se vsa volilna reforma zavrnila. Toliko sem rekel v označenje svojega stališča. Kar se tiče § 10, je bilo po dosedanjem, 23 let aktivnem zakonu v dejanji in v praksi tako, da so imele ženske v skupini mest in trgov volilno pravico v deželni zbor, sedaj pa se hočejo ženske izključiti iz te volilne skupine. Jaz bodem stavljen tedaj k temu paragrafu amendement, da obdrže ženske volilno pravico v skupini mest in trgov, dasiravno imam malo upanja, da bi se isti od visoke zbornice vzprejel.

Znano je, da se je o vprašanji, ali naj imajo ženske volilno pravico, izjavil za volilno pravico žensk slavni državnik Anglež John Stuart Mill, proti njej pa Francoz Proudhon. Toda tu nemamo razmotravati stališča, je-li koristno, da ženske volijo ali ne, tu ima delati vsaka stranka zase, za svojo korist. Ako bi vedel, da bi bila vlada zmirom nevtralna, glasoval bi gotovo ad infinitum zoper predloženo volilno reformo, a treba je tudi misliti na tiste čase, kadar kraška burja brije, katere smo že prebili, kadar postane pritisk vlade neznosen: takrat so ženske zmirom stale krepko, neupogljivo za narodno stranko; tega smo se osvedočili l. 1877. pri zadnjih volitvah v deželni zbor, mej tem ko smo pri mnogih moških volileh žalostno skušali, kako so zapustili našo stranko. Zatorej ponavljam, da se je težko udati določbi § 10. volilne reforme, katera izključuje ženske od volilne pravice v skupini mest in trgov, in predlagam, da se njim ista tudi v novem postavnem načrtu pripozna“ (Dobro! Dobro!)

Deželni predsednik baron Winkler ugovarja predlogu dr. Zarnika, češ, da so ženske uživale volilno pravico v nekaterih krajih, v drugih pa ne. Na Goriškem ženske neso imele nikdar volilne pravice. Po občinski postavi tudi ne, vsaj ne osobne. Vlada bi torej morala gledati, da bi se jednako postopalo, da bi ženske pri občinskih volitvah imele povsod volilno pravico, ali pa nikjer. Ker je predlog dr. Zarnika novo določilo in se ne ujema ne z državnim ne z deželnim volilnim redom, priporoča deželni predsednik, da se ne sprejme.

Predlog dr. Zarnika ni zadostno podpiran, (zanj glasujeta samo dr. Vošnjak in predlagatelj), torej ne pride v razgovor in § 10 vzprejme se z vsemi glasi, proti glasu dr. Zarnika.

K §. 28 volilne reforme, ki slove:

„Kadar je volilski imenik za mesta in trge po izvršeni razsodbi o reklamacijah veljavno popravljen, mora predstojnik neposredno višjega cesarskega političnega oblastva volilcem izdati izkaznice, na katere je zapisavati zaporedno številko dotičnega volilskega imenika, volilčevo ime in stanovišče, potem kraj, dan in uro, kedaj se prične volitev in kedaj se sklene oddajanje glasov.

V mestih s svojim statutom se izdajanje nakaznic sme izročiti županu.

Volilcem je izkaznice uročati v njih stanovanji; uročevanje se sme naročiti županu.

Tudi je v tistih slučajih, kadar bi se iz katerega koli vzroka izkaznice ne bile volilcem uročile vsaj 24 ur pred volilnim dnem, pozvati volilce, kakor je v tistem kraju navada, da naj sami osobno pridejo ponje,“ —

nasvetuje dr. Zarnik, da se v drugej vrsti po besedi „mora“ upiše „župan“, izbriše pa: „predstojnik neposredno višjega cesarskega političnega oblastva“, potem da se drugi odstavek: „V mestih s svojim statutom se izdajanje nakaznic sme izročiti županu,“ popolnem izbriše in da se v tretjem odstavku izbriše besede: „uročevanje se sme naročiti županu“.

Dr. Zarnik v podporo svojih nasvetov pravi: „Jaz se nikakor ne protivim tajnemu glasovanju, a vlada mora biti taka, da je glasovanje popolnem svobodno, brez vsake sile. Vlada ne sme zlorabiti tajnega glasovanja na korist svoje stranke, kakor se je to zgodilo l. 1875. pri volitvah v trgovinsko in obrtniško zbornico, ko se je § 10. volilnega reda, ki določuje, da se imajo glasovnice uročevati županom za razdelitev, popolnem v nemar puščaj, in so glasovnice za volitve v trgovinsko in obrtniško zbornico okrog nosili biriči cesarskih uradov, iste podpisavali in podkrižavali, tako, da je nobratelj glasovnic nemčurske stranke v Ljubljani se javno hvalil, da ima že 2000 glasov za nemčursko stranko, ko so narodnjaki jedva doznali, da so se glasovnice deliti začele. Da bi se bilo ravnalo postavno od strani vlade po § 10. volilnega reda in bi se bile glasovnice uročevale županom, ne bi bila narodna stranka nikdar izgubila večine v kranjski trgovinski in obrtniški zbornici in tudi nikdar ne v kranjskem deželnem zboru. Meni ste znani na kontinentu samo dve državi, v katerih ne pride vladi na misel umešavati se v volitve za parlament, namreč Angleška in Italija; le-tam je volitev od strani vlade popolnem svobodna, druge vlade pa ne poznajo nobene. In gospoda, nam bi se utegnilo jako slabo goditi, ako pride kdaj ministerstvo Auerperga III., kajti ako so nas Slovenci in Slovane tepli dosedaj z biči, bodo nas potem obdelavali s škorpijoni. Zatorej je treba, da se v novej postavi napravi zagvozda proti takemu ravnanju vlade, da se razdelitev izkaznic vrši korektno, da pridejo v roke volilcem, da ne bodo biriči delali z glasovnicami,

dolgove iz igre za svojega sina, pet feniksov, deset baziliskov in jeden in dvajset samorogov. Stari Baldessare Gricci je bil največji skopuh v vsem obširnem ozemlju republike. Od te strani tedaj mladi plemenitnik ni imel ničesar pričakovati. Pa je še neko drugo sredstvo, kako plačati dolgove brez gotovega denarja, — narediti namreč nove. Signore Gricci bi se nikakor ne bil obotavljaj poslužiti se tega drugega izhoda, in se ga le zato ni, ker se ga ni mogel, kajti on je že bil izpraznil do dna oni lepi pomolčni vir zanikrnih sinov skopih očetov: v celih Benedkah ni dobil niti jedne lire več na posodo. Po mojem mnenju imel je po polnem prav, da je preklinjal svojo nesrečo, ter bi bil najrajše poslal svojega očeta v nebesa, sebe pa v sedemnajsti pekel.

Lahek udar s pahljačo zdramil ga je iz teh sanj in otožnih premišljevanj. Dve lepi, črno oblečeni ženski maski približali sti se mu na skrivnem in sti zdaj pričakovali uspeha tega ukora. Podobni sti bili druga drugej, da jih ni bilo moč ločiti; obe sti bili jednako veliki, obe sti imeli jednako črne lase. Po polnem jednaka obleka, če tudi priprosta, pa vendar okusna in elegantna, dovrševala je to podobnost.

„S čim sem zaslužil,“ vprašal je plemenitnik, „tako oster ukor od te lepe roke?“

„Pravična kazen,“ odgovorila je jedna mask, „za malomarne bogatirje, katere morajo brezvarstvene dame opominjati na njih viteške dolžnosti.“

„Jaz sem čula o nekem starem narodu,“ rekla je druga, „da je imel navado, pri obedih postavljati mrtvaško glavo na mizo ter se s pogledom te neodvnljive bodočnosti navduševati za veselo uživanje sedanosti — in tako gojim misel, da je visoki senat z enakim namenom semkaj postavil Uga Griccija.“

„Ali pa,“ povzela je prva besedo, „kakor svari lo prebivalcem lepih Benetk, kakor strašec vzgled, kako globoko je pala uljudnost pri naših mladih plemenitnikih.“

„Seveda moral bi spoznati, da sem kriv,“ odgovoril je plemenitnik, „ko bi me ne opravičevalo čuvstvo lastne nevrednosti. Kako sem mogel nadejati se pri tolikih sijajnih tekmečih, da bosti dami izbrali najnespretnjšega viteza.“

„Prazne besede!“ odgovorila je prva maska. „Midve preveč poznavame prevzetnost naših mladih

gospodov, da bi naju mogla preslepiti lažnjiva poniznost velečestitega plemenitnika. Pa recimo, da je duh spoznanja samega sebe na mah obsenčil gospoda Uga Griccija, vender to naju ne bo oviralo, izbrati si ga za današnji večer za najinega „cavaliere servente“. Skromni vitez, ali vsaj tak, ki se hlina skromnega, je nama tem ljubši.“

Plemenitnik odgovoril je z globokim poklonom, ponudil maskama roko in dal se jima odpeljati v največjo gnječo. Njegova uljudnost imela je bolj negativen kakor pozitiven značaj; iz njegove molčečnosti se je videlo, da je opravljal prevzeto viteško dolžnost le bolj radi dolžnosti same, kakor pa radi dam. Žalosten znak človeške slabosti je, da tudi najumnejši in najprostejši vseh predsodkov tako globoko občuti pomanjkanje denarja, da se ne more ubraniti neke šolarske zmešanosti in tlačeče čmernosti, kadar je prazna možnja. Tako je pal plemenitnik kmalu v prejšnjo otožnost, če tudi se je prizadeval biti vesel. Njegove šale bile so prisiljene, njegova uljudnost pa hladna.

„To je zastonski trud,“ spregovorila je prva maska k svojej tovaršici, ko so že prešli več sob,

kakor jim naročuje njih uradni predstojnik. Kaj pomaga volilcem, ako se branijo proti nepostavnemu ravnanju; o tem smo že poučeni, kajti znano nam je, da so bili volilci v Poljanah pri c. kr. okrožnej sodnji v Rudolfovem, ker so se branili proti nasilstvu biričev, ki so jim pobrali njih glasovnice, zaradi javne posilnosti obsojeni na večmesečno težko ječo. Proti takim slučajem, da se ne ponavljajo, se moramo braniti in zaradi tega stavi sem predlog.“ (Občna pohvala)

Predlog dr. Zarnika je zadostno podpiran.

Deželni predsednik baron Winker pravi, da so za volitve v državni zbor jednaka določila. Župani na Kranjskem da neso dovolj izvedeni v teh poslih in potem nastanejo zmešnjave. V obče ni treba povsod vse črno videti, politične oblasti imajo svoje postave in ne bodo lahkomišelnio ravnale. Konečno priporoča: ne vzprejeti predloga dr. Zarnika.

Dr. Zarnik odgovarja, da tu gre le za razdelitev glasovnic po mestih in trgih, kjer znajo vsi župani pisati in brati, ter se ne morejo, kakor močje na kmetih, pripetiti zmešnjave. Kar se pa tiče uradnikov, se je slovenski narod na Kranjskem v volilnih zadevah pri njih tako opekel, da ne verjame nobenemu nič več.

Poročevalec poslanec Svetec pravi, da ne more pritrditi predlogu dr. Zarnika, ker bi motilo analogijo z državnim volilnim redom.

Tudi ni bojazen dr. Zarnika tu na pravem mestu, kajti ako je za trgovinsko zbornico oddal volilec glasovnico, je za vselej iz njegove oblasti; tu pa obdrži glasovnico, in ako bi jo izgubil ali mu bi bila odvzeta, lahko dobi drugo celo v dan volitve po volilnem komisariji, kar določuje nov § 35. volilnega reda.

Dr. Zarnikov predlog se ne vzprejme. Zanj glasujejo le dr. Dolenec, dr. Samec, Mohar, dr. Vošnjak, Detela in dr. Zarnik. Na predlog poslanca Kluna izroče se od § 35. počenši vsi drugi paragrafi odseku v še jedenkratni pregled in poročanje in potem se seja sklene.

Načrt zakona,

s katerim se okrajnemu cestnemu odboru Logaškemu, Ložkemu in Ribniškemu daje pravica pobirati cestarino na cesti, katera z Rakeka čez Bloško Polico, in od ondod drži po jedni strani čez Novo Vas v Ribniško dolino in po drugi strani čez Lož na Babino Polje do hrvaške meje.

Člen I. Cestnim odborom okrajev Logatec, Lož in Ribnica se v smislu §§. 8. in 25. deželnega zakona s 5. marcija 1873. dež. zak. št. 8 zaradi nje ložjega vzdrževanja dovoljuje pobirati cestarino na cesti, katera z Rakeka drži po Cirkniški dolini na Bloško Polico, se tukaj deli ter po jedni strani čez Novo Vas drži v Ribniško dolino do Žlebiča, po drugi strani pa po Ložki dolini na kranjsko-hrvaško mejo in katera je v zakonu o uvrščevanju neerar-

„česar svi se midve lotili, da bi najinega kavalirja izbudili iz njegove letargije. Globoka ljubezenska žalost ga tare. Očividno je, da zapovednica njegovega srca ni prišla semkaj, kakor mu je obljubila, ali je pa, kar je še neprijetnejše, ravno zdaj prišla in zasleduje nezvestneža z osornimi pogledi. Midve vas obžalujevi, signore, in vas zato odrešivi od prisiljenega službovanja.“

„Vi mi delate krivico, madonna. Jaz vam zastavim svojo častno besedo, da sem popolnem prost. In če občutim kako otožnost, je ta, da dam, ki ste se tako prijazno usmili zapuščenega, ne poznam ter ne vem, komu sem za to neprecenljivo milost hvalo dolžan.“

„E, vidite,“ odgovorila je prva dama, „kako se je on lepo izvil. Prav res. Pa jaz ne pustim svoje sumnje, kakor tudi vaše roke ne. Pojdite, stopimo k igralni mizi Ludovika Contarinija. Vedite, da igranje je najboljšo sredstvo proti nesrečni ljubezni. Jaz sem sklenila, ozdraviti vas. Le pojdite, pojdite! Nesreča v ljubezni znači srečo v igri. Jaz zaupam na vas. Staviva vsak pol!“

(Dalje prih.)

skih cest z 2. aprila 1866. l. zak. in ukazni list št. 6 navedena pod točko št. 66. in 67.

Člen II. Cestarina se pobira v teh krajih: na Rakeku v Logaškem okraji, na Bloški Polici v Ložkem okraji in v Podklanci v Ribniškem okraji.

Člen III. Cestarina znaša:

A) na Rakeku:

1. od vsake glave uprežene vozne živine po 3 kr.,
2. od vsake glave gnane živine, (od konj, bikov, vól, kráv, mlade živine, mezgov in oslov) po 1 kr.

B) na Bloški Polici

- I. za cesto, ki drži v Ribniško dolino:
 1. od vsake glave uprežene vozne živine po 5 kr.,
 2. od vsake glave gnane živine (od konj, bikov, vól, kráv, mlade živine, mezgov in oslov) po 1 kr.

II. za cesto, ki po Ložki dolini drži do kranjsko-hrvaške meje:

1. od vsake glave uprežene vozne živine po 2 kr.,
2. od vsake glave gnane živine (od kónj, bikov, vól, kráv, mlade živine, mezgov in oslov) po 1 kr.

C) v Podklanci

1. od vsake glave uprežene vozne živine po 3 kr.,
2. od vsake glave gnane živine (od konj, bikov, vól, kráv, mlade živine, mezgov in oslov) po 1 kr.

V tem členu navedene cestarske tarife se morejo izpremeniti samo po vsakokratnem dogovoru deželnega odbora s c. kr. deželno vlado.

Člen IV. Od take živine, katera se nosi ali vozi, in tudi od drobnice (od telét, ovác, kozá, prašičev) ni plačevati cestarine.

Člen V. Dohodek teh mitnic se med tiste tri cestne odbore, ki so imenovani v členu I., razdeli takó:

Na Rakovski mitnici nabrana cestarina pripada vsa okrajnemu cestnemu odboru v Logatci.

Od vsega cestarskega dohodka na Bloški Polici pripada 28 % okrajnemu cestnemu odboru v Logatci in 72 % okrajnemu cestnemu odboru v Loži.

Ves cestarski dohodek Podklanske mitnice pripada okrajnemu cestnemu odboru v Ribnici.

Člen VI. Mitniško opravilo na Rakeku opravlja okrajni cestni odbor v Logatci, óno na Bloški Polici okrajni cestni odbor v Loži in mitniško opravilo v Podklanci opravlja okrajni cestni odbor v Ribnici.

Po zgoraj navedenih določilih posamičnim okrajnim cestnim odborom odkazani cestarski dohodki se smejo porabiti samo za vzdrževanje dotičnih cestnih kosov, na katerih so postavljene mitnice.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje deželo.

V Ljubljani 23 oktobra.

Danes se snideti na Dunaji vkupni **delegaciji**. Članovi avstrijske delegacije se zberó ob 11. k posvetovanju o volitvi predsedstva in odsekov. Ob 12. bode prva javna seja avstrijske delegacije, dočim jo ima ogerska popoldne ob 5. uri. Na dnevnem redu prve seje vkupnih delegacij je konstituiranje in izročitev vladnih predlog, ki se bodo takoj prvič prečitale. Te predloge vzajemne vlade zadevajo vkupni državni proračun za l. 1884, računsko zaključke za l. 1881., računsko poročilo za l. 1882. in okupacijski kredit za prihodnje leto. Tudi se bode delegacijam priobčil bosniški budget kakor lansko leto. — Ogerska delegacija je v včerajšnji konferenci postavila naslednje kandidate. Za predsednika: kardinala nadškofa Haynald-a, za podpredsednika: L. Tiszo, za zapisničarje: Belo Cziraky-a, Hegedüs-a in Berczeviczy-a.

Mejna ureditev mej **Hrvatsko in Ogersko** je dognana in je s tem delom poverjeni inženir Kornel Gjarković že predložil svoj dotični operat. — V živahnej debati ogerske državne zbornice o hrvaškem vprašanju je bil finančni minister Szapary bivšemu banu Pejačeviću očital, da je igral dvoumno ulogo pri razobešenju dvojezičnih grbov, ker da je hrvaška vlada vedela

za Szaparyjeve dotične naredbe ter jih tudi s pravne stališča odobraval. Na to je bil grof Pejačević javno razglasil, da mu o takej izjavi hrvaške vlade ni nič znanega in je torej Szaparyja s tem na laž postavil. Včeraj pa je prišepala v „N. Fr. Pr. novica“, da se je dotični dopis hrvaške deželne vlade res poslal finančni direkciji v 12 dan septembra 1882 l. pod rezervatno št. 60., da se je pa to zgodilo v odsotnosti bana Pejačevića in ne da bi bil on pozneje za to izvedel, po načelniku notranjega oddelka baronu Živkoviću. Ta dopis pa baje popolnem brani hrvaško stališče ter bode v prihodnjem zasedanju sabora skoro gotovo prišel v javnost. Tako bi bila torej oba grofa imela vsak svoj prav. — Imenovanje novega bana se pričakuje mej 10. in 20. novembrom ter kroži sedaj zopet misel, da ne bode vzet iz plemstva.

Vnanje države.

Turški mušir in znani general Mukhtar-paša bival je skoro izza tistega časa, kar je trajal shod imenitnih gostov v Kodanji, na Berolinskem in Dunajskem dvoru, išočo dotike z merodajnimi političnimi faktorji ter je bil tudi od obeh vladarjev v avdijenco vzprejet. Predvčeraj še le odpotoval je iz Dunaja proti domu. O njega misiji se je veliko pisalo in ugibalo. Vsa poročila pa soglasijo v tem, da je imel priobčiti zaupanje sultanovo v mirovno zvezo srednje-evropskih držav, ne da bi se sam v njo usiljeval. Na Danaji je baje Mukhtar-paša tožil, da se z vsemi državami, katere imajo iz Berolinske pogodbe obvezanosti, ravna prizanesljivo, le od Porte da se terja vse brez usmiljenja. Mej Kalnokyjem in Mukhtarjem so se baje razpravljala vsa vzajemna vprašanja ter je mušir zadovoljen zapustil avstrijsko prestolnico.

Danes otvorijo se tudi **francoske** kamore. Stališče kabinetovo je zopet utrjeno in radikalci so svoj naval z interpelacijami zopet odgodili v ugodnejši čas. — Glavna naloga bode kamoram obravnavanje budgeta za l. 1884, pri katerem je finančni minister zamogel črtati 32 642,048 frankov, tako da ne kaže budget nobenega primankljaja, nego še prebitka za 215.911 frankov. — O zadevi angleškega misijonarja Shaw-a na Madagaskarji, ki se vleče kakor morska kača že več tednov v politiki Francoske, priobčuje „République Française“ naslednjo noto: „Francoska vlada je privolila misijonarju Shawu v njegovo odškodovanje pri obleganji Tamatave izplačati 25.000 frankov. To odškodovanje pa ne bode predmet posebnega naknadnega kredita, nego se bode vzelo iz tajnega zaklada vnanjega ministerstva.“

Tudi na **Portugalskem** imajo ministersko krizo. Uzrok se izvaja deloma iz navstale občne nezadovoljnosti in kmetiskih uporov, deloma iz nespo-razuma mej kabinetom samim o reviziji portugalske ustave „Carta de Ley“ iz l. 1826., ki je bila revidirana l. 1852. Odstopila sta doslej ministra notranjih stvari in pomorstva; a dopolnitev kabineta je poverjena dozdanjemu prvomestniku de Fontes-u, terej se sistem ne bode izpremenil.

Domače stvari.

— (Deželni poslanci), ki so bili odsotni, ko se je glasovalo za „znanih 500 gld.“ oziroma 600 gld., so: dr. Dolenec, Karol Rudež, Luka Svetec, dr. Vošnjak, dr. Zarnik.

— („Triester Zeitung“), pismo o znanih 500 gld., pravi: „Man beginnt eben einzusehen, wie wichtig die deutsche Sprache für den slovenischen Bauer ist, und es ist nicht zu zweifeln, dass die gemässigten nationalen Abgeordneten im künftigen Jahre vielleicht selbst für eine Erhöhung der bezeichneten Summe zur Förderung des deutschen nicht obligatorischen Sprachunterrichtes eintreten werden.“

— (Naši Kuhnovci) so si za svojega bivanja na Hrvaškem pridobili splošne simpatije; zlasti v Krapini je vest, da morajo nazaj v Ljubljano, vzbudila vseobčno obžalovanje. Od leta 1848. ondud kaj neso čuli vojaške godbe, vrhu tega pa je bilo postopanje Kuhnovcev jako taktno in je meščanstvo polkovniku Fuchs-u izreklo svojo zahvalo. V Hrvatskeji še ostali Kuhnovci razdeljeni so tako: 2 kompaniji v Krapini, 1 v Krapinskih Toplicah, 1 v Ivanci.

— (Na vino- in sadjerejskeji šoli na Slapu) bode prihodnjo soboto 27. t. m. javni izpit, h kateremu se vabijo prijatelji kmetijskega napredka.

— (Včerajšnji „Slovenec“) bil je zaplenjen, kakor čujemo, zaradi dopisa „Iz Trsta“, v katerem so se razpravljale „historične pravice“ Tržaškega mesta.

— (Premija za pokončavanje vidre) sklenila se je preteklo soboto po dobro utemeljenem predlogu gosp. dra. Dolenc v deželni zboru kranjskem. Plačevalo se bode za staro vidro po 6 gld., za mladico 3 gld. To vest bodo z veseljem pozdravljali zlasti ribiči, katerim ta žival veliko škodo prizadeva.

— (Predrzen tat.) Preteklo nedeljo popoldne sedela je v kavarni v „Hôtel Evropa“ trojica, zavzeta za tajnosti taroka, okoli igralcev pa nekoliko običajnih „komarjev“. Ko se igra konča in hoče gosp. P. oditi, zapazi, da mu je mej igro nekdo odnesel ogrtač in dežnik „na nikdaršnje svidenje“. Taka tatvina je v Ljubljani redkost. Naj bi se pazilo, da se jednaki grabeži zasačijo.

— (Ustrelil) se je včeraj zvečer v svoji sobi domačega 17. pešpolka narednik gosp. Karol Hönigman. Uzrok samomoru še nedoločen.

— (Potres) čutili so včeraj ob 3^{3/4} uri zjutraj v Trstu. Mér mu je bila od jugo-zahoda proti severo-vzhodu.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 23. okšobra. Avstrijska delegacija izvolila je Czartoryskega s 35 glasi predsednikom. (17 glasovnic bilo praznih.)

Dunaj 23. oktobra. V seji avstrijske delegacije predložil se je opoldne vkupni budget. Po tem budgetu znaša po odračunanih ker pokritih 3,136.044 gld. redna netto-potrebščina 106,997.047, izredna 8,172.922 gld. Redni vojni budget znaša 103,763.844, izredni pa 8.120.672 gld. Pokritih 254.886 gld. Po odbitku carinskih preostankov v znesku 17,063.070 ostane redne vkupne potrebščine 89,934.877 gold. Od izrednih vojnih potrebščin spada na okupirano ozemlje (Bosno in Hercegovino) 7,307.000 gld.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm.
22. okt.	7. zjutraj	733-75 mm.	+ 9.2° C	sl. vzh.	obl.	17-50 mm.
	2. pop.	732-21 mm.	+ 9.3° C	sl. vzh.	dež.	
	9. zvečer	732-29 mm.	+ 10.0° C	sl. vzh.	dež.	dežja.

Srednja temperatura + 9.5°, za 0.8° pod normalom.

Dunajska borza

dné 23. oktobra t. l.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Papirna renta	78 gld. 50
Srebrna renta	79 „ 10
Zlata renta	99 „ 40
5% marena renta	93 „ 05
Akcije narodne banke	839 „ —
Kreditne akcije	283 „ —
London	20 „ —
Srebro	— „ —
Napol.	52 1/2 „ —
C. kr. cekini	70 „ —
Nemške marke	80 „ —
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 119
Državne srečke iz l. 1864	100 gld. 167
4% avstr. zlata renta davka prosta	99 „ —
Ogrska zlata renta 6%	119 „ 50
„ „ 4%	86 „ 70
„ „ 5%	85 „ 45
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104 „ —
Dunavska reg. srečke 5%	100 gld. 114
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118 „ 75
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	103 „ 10
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	104 „ 75
Kreditne srečke	100 gld. 168
Rudolfove srečke	10 „ 19
Akcije anglo avstr. banke	120 „ 106
Thamway-društ. velj. 170 gld. a. v.	224 „ —

Najbolje ter najceneje naročajo se

priznano dobre ročne mlatilnice, slamoreznice, vinske tlačilnice ter vsi drugi kmetijski stroji

za točno plačilo in tudi na obroke

v najstarejši tukajšnji ter po vsem Kranjskem najbolj poznatej zalogi

pri A. Debevc-u v Ljubljani,

Marije Terezije cesta št. 10, pritlično.

(508—34)

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armic.

Poslano.

(4—32)

GLAVNO SKLADIŠTE

MATTONIJEVE

GISSHÜBLER

najčistije lužne

KISELINE

poznate kas najbolj okrepljujoče piče,

1 kas izkušn liek proti trajnom kašlju plučevine 1 želudca boleti grkljana 1 proti mēhurnim kataru,

kas 1 slasticah za (PASTILLEN) probavilis

malasi se kod Hinke Mattonija (Karlovi varu Českoj).

Na etiketo in zamah, kakor kaže podoba, treba ostro paziti.

MATTONI'S GISSHÜBLER

Zahvala.

Zavarovalna družba za življenje „GRESHAM“ v Londonu mi je po svojem zastopniku gospodu Gvidonu Zeschku v Ljubljani vsled smrti mojega očeta najtočnejše izplačala zavarovano svoto štirih tisočij goldinarjev in pa dobitni delež tri sto osem in osemdesetih goldinarjev. Zaradi tega mi je prijetna dolžnost temu zavodu in njega zastopniku izrekat najtoplejšo zahvalo ter zavarovalno družbo „GRESHAM“ vsakemu najtopleje priporočati.

Žužemperk, v 17. dan oktobra 1883.

(684)

Jakob Dereani.

Obleke za gospé

izdelujejo se po najnovejših žurnalih in najcenejše v Vodnikovih ulicah št. 4. I nadstropje.

500.000 mark

v najugodnejšem slučaju, potem 1 dobitnik 300.000 mark, 1 po 200.000, 2 po 100.000, 1 po 90.000, 1 po 80.000, 2 po 70.000, 1 po 60.000, 2 po 50.000, 1 po 30.000, 5 po 20.000, 3 po 15.000, 26 po 10.000, 56 po 5000, 106 po 3000, 253 po 2000, 6 po 1500, 515 po 1000, 1036 po 500, 60 po 200, 63 po 150, 29.020 po 145 mark, 19.340 dobitkov po 124, 100, 94, 67, 40 in 20 mark

ponuja najnovejša, zboljšana in od države garantovana velika desarna loterija, torej 50.500 dobitkov in jedno premijo, v znesku 9.290.100 mark samo na 100.000 lozov.

Srečkanje 1. razreda: 4000 lozov, znašajočih 157.000 mark; glavni dobitnik 50.000 mark. Glavni dobitnik 2. razreda 60.000 mark; 3. razreda 70.000 mark; 4. razreda 80.000 mark; 5. razreda 90.000 mark; 6. razreda 100.000 mark; 7. razreda eventualno 500.000 mark.

K prvemu razredu stane cel originalen loz 6 mark ali pa 3 gld. 50 kr., polovičen loz 1 gld. 75 kr. in četrt loza 90 kr. Ti se pošiljajo po izročeni gotovini ali pa tudi po poštnem povzetju neposredno v zaprtih zavitkih po pošti ter se v točno poizvedenje vsakemu naročilu pridevajo uradni načrti o srečkanju brezplačno, kakor se tudi vsakemu imatelju loza takoj po srečkanju dopošlejo uradni izkazi dobitkov.

Naročila dospevajo podpisnemu tako mnogobrojno, da naj se kakor hitro možno, najkasneje pa do 20. dne oktobra 1883.

neposredno pošiljajo (677—1)

glavnemu loterijskemu bureau

Hermana Schwarzschild-a v Hamburgu.

Za Vsesvetnike

ter za dekoriranje pri mrljih priporoča svojo mnogo-vrstno zbirko dekoracijskih rastlin po nizki ceni

LUKA TOMŠIČ, (683—1)

vrtnar na Poljanah št. 12.

Oznanilo.

Prodaja hoste.

Prihodnji četrtek 25. t. m. ob 9. uri zjutraj bode tako imenovan „Jezuitski boršt“ v Hrušici pri Bizoviku pod Ljubljano v 14 jednako velikih kesih prodan.

Kupci se vabijo, da se snidejo v vasi Hrušici (Birndorf).

O izjemno slabem vremenu vrši se prodaja v torek 30. dan t. m. (674—2)

Pogoji oznanili se bodo na mestu prodaje.

Št. 6414.

(680—1)

Prodaja zemljišč.

Sodnijsko na 16.000 gld. cenjeno zemljišče umrlega gospoda Janeza Smuka, ležeče poleg glavne ceste v trgu Vrhnika pod h. št. 198, obstoječe iz travnikov, njiv, gozdov, potem iz hiše z jednim nadstropjem in vodnjakom, več hlevov, jednega skednja in jednega dvojnega kozolca s 14 predelki, vse v dobrem stanju in za vsako kupčijo pripravo, — se bode po dedičih

dné 29. in 30. oktobra t. l.

ali na drobno ali pa skupno proti dobrimi pogoji na prostovoljne dražbi prodajalo

Pogoji ležé v pregled v pisarni c. kr. beleznika na Vrhniki.

C. kr. okrajna sodnija na Vrhniki,

dné 19. oktobra 1883

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci,

in nepresežno zoper neslast do jedi, slabi želodec, smrdeto sapo, napihnjenost, kislo podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja presek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, drve, zoper bolezn na vrani, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane

35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešnovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Josip Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Gorici: lekarna A. de Gironeoli. V Ajdovščini: lekarna Michael Guglielmo. V Celju: lekar J. Kupferschmid. V Kranju: lekar Drag. Šavnik. V Kamniku: lekar Josip Močnik. V Radovljici: lekar A. Roblek. V Sežani: lekar Ph. Ritschel. V Črnomlju: lekar Ivan Blažek. V Škofljici: lekar Karol Fabiani.

Svaritov! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalozah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenici vtisneno besede: Echte Mariazeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apolheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe vtisneno sodnijsko spravljen varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nemalej teh znakov istinitosti, naj se zavrzijo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučaj takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (148—111)

Vožne liste
nemške in hemško-slovenske
priporoča po najnižji ceni
NARODNA TISKARNA
v Ljubljani.

Lastnina in tisk „Narodne Tiskarne“.